Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 276. V Ljubljani, torek 6. decembra 1938. Leto III

Nemški zunanji minister Ribbentrop je odpotoval v Pariz podpisovat francosko nemško izjavo o nenapadanju:

Novo razmerje med Francijo in Nemčijo

Pariz, 6. dec. o. Danes dopoldne je prispel v Pariz nemški zunanji minister von Ribbentrop s svojo ženo in s svojimi najožjimi sodelavci. Ker se je francoska vlada bala, da bodo levičarji pri prihodu nemškega zunanjega ministra priredili demonstracije, ni bil objavljen natančen čas, kdaj bo Ribbentrop dospel v Pariz. Uradni sprejem, ki je bil prvotno določen na severnem kolodvoru, odpade, ker so iz bojazni pred demonstracijami spremnili program tako, da bo Ribbentrop izstopil na Invalidski postaji okoli 10. ure. Od tu se bo Ribbentrop peljal po nekaj glavnih ulicah do nemškega poslaništva, kjer bo med obiskom prebival.

Danes zjutraj je francoska vlada imela pod vodstvom predsednika Lebruna kratko sejo v Elizejski palači. Na njej so se razgovarjali o razmerju med Francijo in Nemčijo, ter s tem v zvezi tudi o splošnem evropskem položaju. Seja je bila kratka, ker je zunanji minister moral iti pozdravljat nemškega zunanjega ministra na postajo.

Ribbentropu bo predsednik francoske vlade Daladier danes opoldne priredil kosilo, ob 15.30 pa bo slovesno podpisana francosko-nemška izjava v zgodovinski Urni dvorani v palači francoskega zunanjega ministrstva. Ob 18.15 je določen uradni sprejem francoskih in nemških časnikarjev, katerim bosta nemški in francoski zunanji minister prebrala podpisano izjavo in imela nagovore. Izjavo in govore bodo prenašali po radiu. Zvečer bo zunanji minister Bonnet priredil slovesno večerjo v zunanjem ministrstvu.

Za jutri sta določeni dve uradni prireditvi. Prva je kosilo, ki ga priredi francosko-nemški odbor in večerja, ki jo bo priredil nemški zunanji minister von Ribbentrop predsedniku francoske vlade in zunanjemu ministru.

Izjava, ki jo bosta podpisala danes popoldne Ribbentrop in Bonnet, vsebuje tri točke:

1. **Francija in Nemčija izjavljata, da so sedanje meje med njima nespremenljive in nedotakljive.**

2. **Francija in Nemčija se obvezujeta, da ne bosta druga druge več napadli z orožjem.**

3. Obe državi izjavljata svojo dobro voljo, da se bosta v primeru kakega spora posvetovali s tretjo državo, toda pod pogojem, da ima ta tretja država res pravico biti vključena v posvet. To se pravi, da se bo Nemčija lahko v potrebi posvetovala z Italijo, Francijo in pa z Veliko Britanijo.

Po podpisu izjave boste nemški in francoski zunanji minister imela važen političen posvet, v katerem bosta določila možnosti za nadaljne sporazumevanje in sodelovanje med obema velikima državama. Ti razgovori bodo vsaj tako važni, kakor podpis izjave same. Dotaknili se bodo pri teh razgovorih zadnjega spora med Italijo in Francijo. Verjetno je, da bo Bonnet prosil Ribbentropa, naj Nemčija posreduje pri italijanski vladi, da bi prenehala s svojimi neupravičenimi zahtevami, s katerimi je prišla na dan v trenutku, ki je za to zelo malo primeren. Ni pa znano, ali se bodo pri teh posvetih razgovarjali o vprašanju nemških kolonij.

Razgovori med Nemčijo in Francijo bodo na mnogo širši osnovi, kot pa samo na zagotavljanju, da se obe državi med seboj ne bosta več vojskovali.

Pogajanja med obema državama se bodo nanašala na vsa vprašanja in možno je celo, da bodo govorili o kolonialnih zahtevah Nemčije.

V španskem vprašanju bo nemška vlada vztrajala pri zahtevi, da naj se generalu Francu priznajo pravice vojskujoče se države in je zelo verjetno, da bo Nemčija pri tej zahtevi prav tako trdovratna, kakor je Italija s svojimi zahtevami o položaju v Sredozemskem morju.

Prav tako je mogoče, da bodo govorili o sporazumu med Francijo in Nemčijo glede oboroževanja v zraku. Govorili bodo tudi o zboljšanju trgovinskih odnošajev med Nemčijo in Francijo in o pogodbi med Francijo in Sovjetsko Rusijo.

Podpis pogodbe o nenapadanju je bil sklenjen še poprej, preden je nastopila zadnja napetost med Francijo in Italijo. Zato je treba zavrniti domneve, češ, da je Francija pristala na podpis pogodbe pod pogojem, da bi Nemčija odrekla svojo podporo italijanskim zahtevam v Afriki in na Sredozemskem morju. Ker Nemčija izjavlja, da so francoske meje nedotakljive, tedaj ni mogoče, da bi Nemčija podpirala italijanske zahteve o Tunisu, Korziki in Nici.

Francosko časopisje, razen komunističnega, pozdravlja prihod nemškega zunanjega ministra v Pariz in pravi, da je v obeh narodih globoko zasidrana volja, da se ne bosta med sabo več vojskovala. Podpis izjave ne pomeni zaključka, marveč začetek nove nepričakovane dobe, ki se poraja po napetosti, katera je trajala vse od leta 1918 dalje.

Delo kneza namestnika Pavla v Londonu

London, 6. decembra. m. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je včeraj sprejel v Buckinghamski palači podtajnika angleškega zunanjega ministra Aleksandra Cadogana ter se z njim dalj časa razgovarjal o vseh zunanjepolitičnih vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Anglijo.

»Daily Telegraph« prinaša članek, v katerem pravi, da je imel Nj. Kr. Vis. knez namestnik med svojim bivanjem v Londonu sestanke z vodilnimi angleškimi državniki in posebno podčrtava pomen razgovora, ki ga je imel knez namestnik s predsednikom vlade Nevillom Chamberlainom in zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Članek spremljajo slike kneza namestnika Pavla in predsednika kr. vlade dr. Stojadinoviča.

Delavski »Daily Herald« objavlja celo stran fotografskih posnetkov iz naše domovine v zvezi s proslavo dvaseteletnice Jugoslavije. Posebno pa objavlja velik napredek Jugoslavije.

Izjava južnoafriškega državnika o stanju v Evropi:

Evropi grozi na pomlad vojna

če se velike države ne bodo mirno poravnale

London, 6. dec. o. Vojni minister južnoafriške republike Pirow je zadnji teden obiskal Anglijo, Francijo, Nemčijo, Italijo, Belgijo in Portugalsko ter povsod imel razgovore z državnimi poglavarji in političnimi voditelji. Pred odhodom v svojo domovino je dal angleškim listom izjavo o utisih, ki jih je dobil po Evropi in povedal sodbo o sedanjem evropskem političnem položaju in o bodočnosti.

Pirow izjavlja, da je pri svojih obiskih ugotovil:

da v Evropi noben narod ne želi vojne, vse vlade pa se pripravljajo na vojno. Če v enem ali dveh mesecih ne bo kakšna sprememba, tedaj bo napetost dosegla višek točke prihodnjo pomlad. Najbolj žalostno pa je, da po ureditvi češkoslovaškega vprašanja ni nikjer nobenega načela, zaradi katerega bi lahko zahtevali, da mora izbruhniti vojna ali pa da bi zaradi tega vojna morala biti neizogibna. Razpoloženje za novo vojno je torej zgolj duševne narave. Še celo vprašanje beguncev bi se dalo mirno urediti. Zato pa sta potrebni dve stvari: denar, ki bi ga lahko dobili z mednarodnim posojilom, ker begunci ne smejo odnašati s seboj svojega imetja. Za to posojilo bi morale jamčiti velesile. Drugič pa je še dovolj držav, ki bi rade sprejemale begunce, pa jih pri tem ovira vprašanje mednarodne politike. Pirow pravi, da bi se vprašanje beguncev lahko uredilo brez težav in bi ne smelo biti povod za vojno. Vendar pa je značilno za današnje duhovno razpoloženje evropskih narodov, da nočejo dati niti najmanjših žrtev v korist miru.

Mačkovi ljudje groze slovenskemu ljudstvu v Prekmurju, da je Maček sklenil pogodbo z Madžari in z njo odstopil Slovensko Krajino Madžarski. Kandidat mačkovcev je prekmurski domačin, pisatelj Miško Kranjec. Mačkovi ljudje, z njim na čelu, torej zahtevajo, naj jih slovensko ljudstvo še voli za to, da ga v naprej prodajajo tujcu, kakor to sami izjavljajo. Odgovor takim kandidatom in taki politiki je samo eden: 11. decembra bomo udarili po njih in jih zdrobili!

Volivni zbor mestnih uslužbencev

Ljubljana, 5. decembra.

Snoči ob pol 7. so napolnili belo dvorano hotela Union uslužbenci ljubljanske mestne občine. Dvorana je bila premajhna, da bi mogli v njej najti prostora vsi, ki so se tega izredno uspelega zborovanja udeležili. Mnogo jih je moralo ostati na hodnikih.

Zborovanje je v imenu krajevnega odbora JRZ začel občinski svetnik Viktor Kozamernik, nakar so zborovalci izvolili za predsednika zborovanja magistratnega ravnatelja g. Jančigaja. G. Jančigaj je takoj dal besedo senatorju g. Francu Smodeju. Njegova izvajanja, ki jih je podprl z nepobitnimi dokazi, so navzoči nagradili z navdušenim odobravanjem. Za njim so govorili še poslanski kandidat g. Masič, v imenu mestnih uslužbencev g. Snoj ter občinski svetnik g. Kozamernik.

Zborovanje je izzvenelo v enodušno obljubo, da bodo mestni uslužbenci v nedeljo, 11. decembra, izrekli svojo zvestobo voditelju Slovencev dr. Antonu Korošcu.

Kriza belgijske vlade zaradi priznanja Francove Španije

Bruselj, 6. decembra. o. Belgijska socialistična stranka je na svojem izrednem občnem zboru odklonila sklep vlade, da začne redne diplomatske zveze z nacionalistično špansko vlado. Zaradi tega je kazalo, da bodo že snoči odstopili štirje socialistični ministri v Spaakovi vladi. Predsedniku Spaaku se je posrečilo zadržati odstop teh ministrov tako dolgo, dokler ne izreče svoje besede o vladni politiki poslanska zbornica. Zbornica je sklicana za danes na sejo, na kateri bo predsednik Spaak poročal o zunanji in notranji politiki vlade in o razlogih, ki so vlado privedli, da je sklenila stopiti v redne odnošaje z generalom Francom. Zbornica naj vlado potem vrže ali ji da zaupnico.

14 državnih poglavarjev bo govorilo na svetovni razstavi v Newyorku

Newyork, 6. decembra. o. Svetovna razstava leta 1939 v Newyorku bo dobila izreden poudarek z dejstvom, da je upravni odbor razstave povabil vladarje vseh pomembnejših držav, ki se bodo razstave udeležile, da bi imeli v začetnih dneh razstave po radiu govore. Ti govori se bodo začeli 1. januarja, nato pa bodo govorili vsako nedeljo po eden izmed povabljenih državnih voditeljev. Prvi govor bo imel predsednik francoske republike Lebrun, za njim pa naslednji vladarji in državni poglavarji:

Predsednik Irske, danski kralj, nizozemska kraljica, generalni guverner Kanade, romunski kralj, norveški kralj, belgijski kralj, **jugoslovanski knez namestnik Pavle,** vladar Italije, madžarski regent, predsednik poljske republike, japonski prestolonaslednik, švedski kralj, predsednik Brazilije in generalni komisar razstave za Veliko Britanijo. Vse te govore bodo oddajale kratkovalovne postaje dotičnih držav.

Poleg vladarskih osebnosti bodo govorili v okviru razstave še razni drugi pomembni in znani ljudje iz vsega sveta.

Predsednik francoske vlade bo obiskal Korziko in Tunis

Pariz, 6. decembra. o. Francoska vlada je snoči izdala uradno poročilo, da bo predsednik Daladier med parlamentarnimi počitnicami potoval na Korsiko in v Tunis. Ta predsednikov sklep razlagajo kot odgovor na zadnje demonstracije v italijanski poslanski zbornici in na dogodke, ki so tem demonstracijam sledili v Tunisu.

Predsednik vlade je prebivalstvu na Korsiki in v Tunisu poslal poziv, naj se ljudstvo vzdrži vseh manifestacij proti Italiji in naj bo hladnokrvno ter naj ne stori ničesar, s čimer bi škodovalo franc. ugledu.

Iz vse Francije prihajajo poročila, da razne vplivne osebnosti odlagajo predsedstva v organizicijah, ki so pospeševale francosko italijansko sodelovanje na tem področju.

Novi ostri ukrepi francoske vlade proti stavkujočim

Pariz, 6. decembra. m. Z zadnjo stavko francoskega delavstva se je včeraj znova bavila francoska vlada ter sprejela celo vrsto najostrejših ukrepov proti tistim, ki so stavkali. Včeraj popoldne je Daladier imel daljšo konferenco z ministrom za trgovsko mornarico. Po tej konferenci je minister za trgovsko mornarico naročil vsem ladjedelniškim družbam, da morajo odpuščene delavce v najkrajšem času zamenjati z novimi. Zaradi velike škode, ki so jo delavci povzročili ladjedelniškim družbam ter tudi zaradi tega, ker so s svojo stavko mnogo škodovali ugledu Francije v zamejstvu, ker več velikih prekooceanskih ladij ni moglo odpluti iz pristanišča. Na zahtevo vlade so odpuščeni vsi delavci, ki so v tem pristanišču stavkali. Celo posadko največje prekooceanske ladje »Normandie«, ki šteje 1.300 mož, so na zahtevo vlade s silo odstranili s parnika. Proti vsem kolovodjem stavke je uvedena najstrožja preiskava.

Letonski zunanji minister Munters je včeraj prišel na uradni obisk v London in bo danes sprejet pri predsedniku vlade, jutri pa pri kralju Juriju VI.

Dva člana razpuščene Železne garde sta včeraj streljala v Črnovicah na polkovnika Chriscesca, predsednika tamošnjega vojaškega sodišča, in ga nevarno ranila.

Vesti 6. decembra

3000 judovskih otrok bo jutri odpotovalo z Dunaja v Anglijo, 2000 pa v Holandijo. To je uspeh razgovorov, ki jih je predsednik dunajske judovske občine Loewenherz imel v Londonu in v Amsterdamu.

Romunska vlada uradno poroča, da je 318 članov razpuščene »Železne garde« podpisalo izjavo, v kateri pravijo, da »Železna garda« odobrava sedanji red in režim v Romuniji. Iz opozicijskih krogov pa poročajo, da so to tisti člani garde, ki jih je ustreljeni Codreanu izključil.

Avtomobilski kralj Ford je včeraj izjavil ameriškim listom, da daje vseh 409 različnih patentov avtomobilski industriji v svobodno izrabljanje in to brezplačno.

V proslavo volivnega izida po sudetskih pokrajinah bodo po vsej Nemčiji izobešene zastave tri dni. Tako je zapovedal propagandni minister dr. Goebels.

Španska nacionalistična vlada je odstavila civilna guvernerja v Sevilli in v Asturiji, ker nista v redu izvrševala svoje službe.

Posebno prostovoljsko milico, ki bo štela 70 tisoč mož, bo ustanovila avstralska vlada, ker nima redne vojske.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je angleškemu poslaniku Perthu na njegovo posredovanje zaradi protifrancoskih demonstracij dejal, da italijanska vlada ni uradno storila ničesar, kar bi moglo izzvati ogorčenje v Franciji.

Francoski tisk ogromno piše o demonstracijah v Tunisu in poudarja, da Francija ne bo nikdar nikomur odstopila niti kosca svoje zemlje v Afriki.

Dosedanji češkoslovaški poslanik v Londonu, Jan Masaryk bo pustil svoje mesto 1. januarja in z njim tudi državno službo. Ostal bo v tujini in živel kot zasebnik.

Čikaški kardinal nadškof Mundelein se je vrnil iz Rima in izjavil, da italijansko ljudstvo odobrava politiko predsednika Roosevelta

Japonska s simpatijami spremlja zahteve fašistovske Italije, ker je to edina država ob Sredozemskem morju, ki vodi protikomunistično politiko — tako izjavo so dali v japonskem zunanjem ministrstvu včeraj.

Gibanje proti Judom je nastalo tudi na Norveškem. V prestolnici Oslu je vedno več lepakov, ki pozivajo prebivalstvo, naj ne kupuje judovskega blaga, češ da so Judje državi samo v škodo.

Uredba o varstvu italijanskega plemena je včeraj stopila v veljavo v Italiji. Po tej uredbi ne smejo Judje več imeti nejudovske služinčadi.

Predsednik Združenih držav Roosevelt bo imel danes govor ameriškim študentom, v katerem bo razlagal svetovni politični položaj.

Skupina italijanskih poslancev je predložila vladi zakonski predlog, po katerem naj bi vse narodne poslance ob mobilizaciji takoj poslali v prve vrste.

Romunska Železna garda je dobila novega voditelja

London, 6. dec. m. »Daily Telegraph« poroča iz Bukarešte, da je vodstvo razpuščene »Železne garde «po usmrtitvi Cornelija Codreana prešlo v roke odvetnika Jona Viktorja Vojena. Novi vodja »Železne garde« je že kot dijak pripadal skrajnim nacionalističnim krogom. Zdaj se tudi on skriva, ker ga državni tožilec, kakor vse druge člane »Železne garde« preganja radi sodelovanja v tej prepovedani organizaciji.

Včeraj je bila izpopolnjena romunska vlada ter je bil imenovan za prosvetnega ministra vseučiliški profesor v Jasiju, eden starih in najzaupnejših sodelavcev Julija Maniua. Do zdaj je upravljal ta resor notranji minister Calinescu.

Nova madžarska vlada ima veliko večino v zbornici

Budimpešta, 6. dec. m. Na včerajšnji seji madžarskega parlamenta je nova Imredyijeva vlada po glasovanju za predsednika parlamenta dobila večino 150:89 glasovi. Za novega predsednika madžarske poslanske zbornice je bil izvoljen bivši predsednik vlade Koloman Daranyi, ki je dobil 150 glasov. Opozicionalni kandidat, dosedanji predsednik poslanske zbornice Kornis je dobil samo 89 glasov.

Včerajšnji seji so prvič prisostvovali tudi poslanci iz onih pokrajin, ki so bile pred kratkim priključene Madžarski. Teh poslancev je 17. Za zdaj se še ne marajo pridružiti nobeni madžarski politični stranki ter bodo podpirali Imredyjevo vlado.

Vlomilci v admiralovi hiši

Št. Jernej, 5. dec.

Včeraj je opazil oskrbnik na posestvu admirala Franca Wutscheja, da so vlomili v hišo in klet tatovi. Admiral stanuje na svojem posestvu v Drči pri Pleterjah samo v poletnih mesecih, pozimi pa biva v Zagrebu. V prazni hiši, kjer so se nadejali vlomilci bogatega plena, ne stanuje sedaj nihče. Tatovi so vlomili najprej v klet, kjer so natočili vino v butelke, ki so stale poleg prazne. Sod z namočenimi tropinami so polili z bencinom, najbrže z namenom, da ga bodo pozneje zažgali. Iz kleti so vlomili v stanovanjske prostore, kjer so vse preobrnili. Tatovi so pili najbrže vso noč, da pa jih ne bi zeblo, so kurili v prešnici s škafi in drugo leseno posodo ter deli preše. Morda pa je bil to le podtaknjen ogenj. Prava sreča je bila, da ni izbruhnil ogenj Zakaj nad šibkim lesenim stropom, ki se ga je ogenj že prijemal, je shranjeno seno. — Pred dvema letoma sta vdrla v isto klet dva brezposelna, ki se jima je pri vinu tako dopadlo, da sta v kleti kar prenočila. Zjutraj so ju našli ljudje pijana in oblečena v — admiralske uniforme. Tokrat pa najbrž ne gre za brezposelne tujce.

Zahtevajte povsod naš list!

MANIFESTACIJSKI VOLIVNI SHOD

bo na praznik, dne 8. decembra dopoldne v vseh prostorih hotela Union v Ljubljani

Na shodu bosta govorila predsednik vlade

dr. Milan Stojadinovič

in naš narodni voditelj

dr. Anton Korošec

Za vse člane JRZ je udeležba obvezna. Upoštevajte navodila, ki ste jih prejeli odnosno vam jih dajejo vaše krajevne organizacije!

Iz volivnega zakona

Volitve narodnih poslancev bodo v nedeljo 11. decembra t. l. Glasovanje bo trajalo nepretrgoma od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Glasovati sme samo oni, ki je vpisan v stalni volivni imenik. Glasovati se more samo osebno in na onem volišču, kjer je volivec vpisan v volivni imenik. — V Ljubljani so volivci razdeljeni po svojem bivališču na 39 volišč. Iz razglasa, ki je nabit po mestu, je razvidno za vsakega volivca, na katerem volišču glasuje. Ako bi bil kdo na nejasnem, na katerem volišču glasuje, dobi lahko pojasnilo pri mestnem poglavarstvu, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 48, vsak dan med 9. in 12. uro, na dan volitev pa od 7 zjutraj do 6 zvečer. Glasuje se za kandidatno listo javno s tem, da glasovalec imenuje pred volivnim odborom nosilca liste in kandidata za mesto Ljubljana. Na vsakem volišču bodo kandidatne liste pritrjene na vidnem mestu. — Mesto Ljubljana voli dva poslanca. Vseh poslancev bo 368. Razen tega se voli še toliko poslancev, kolikor je nosilcev državnih kandidatnih list, ki dobe nad 50 tisoč glasov. Dan po izvršenem glasovanju izroči predsednik volivnega odbora volivne spise okrajnemu sodišču, ki jih pošlje glavnemu volivnemu odboru v Belgrad. Ta odbor ugotovi najprej, katera državna kandidatna lista je dobila največje število glasov. Nato potrdi za poslance vse nosilce tistih državnih kandidatnih list, ki imajo nad 50.000 glasov in dodeli oni državni kandidatni listi, ki je dobila največje število glasov v vsej državi, tri petine mandatov po banovinah ne glede na to, koliko glasov dobi ta lista v posamezni banovini. Ti mandati se porazdele v poedinih volivnih okrožjih predvsem na tiste kandidate, vezane z najmočnejšo kandidatno listo, ki imajo v okraju oziroma mestu absolutno večino glasov. Preostale mandate dobe po vrsti tisti okraji, ki so za najmočnejšo državno listo zbrali največ glasov, v teh okrajih pa so izvoljeni oni kandidati te liste, ki so dobili zase največ glasov. Ostali dve petini mandatov se dodelita po volivnih okrožjih. Ako najmočnejša državna lista v kakem volivnem okrožju nima absolutne večine, dobe ti dve petini mandatov le ostale državne kandidatne liste, med katere se razdelita po d'Hontovem sistemu. Ako pa dobi najmočnejša državna lista tudi v posameznem volivnem okrožju absolutno večino, participira na teh dveh petinah tudi ona po navedenem sistemu enako, kakor druge državne kandidatne liste.

»Slovensko ime naj dobi pomen vihravega verolomstva.« Tako piše glavno glasilo združene opozicije v Sloveniji »Jutro« v svoji številki dne 1. decembra. »Jutro« je list dr. Kramerja, čigar ljudje agitirajo za volitve z avtonomijo, s slovenstvom itd. In dr. Kramerju, čigar glasilo prinaša tako sodbo o slovenstvu, bo s svojim glasom pomagal v Ljubljani zavedni Slovenec dr. Dragotin Lončar, predsednik Slovenske Matice, katero so JNSarji 1932 nameravali razpustiti. Dr. Kramerju, čigar glasilo tako pljuje na slovenstvo, bo s svojim glasom v Ljubljani pomagal drugi veliki Slovenec dr. Anton Brecelj in s tem najlepše počastil spomin pokojnega dr. Janeza Evangelista Kreka, katerega učenec je bil . . .

Danes premiera! Pesem o sreči! Danes ob 16., 19. in 21. uri. Simfonija lepote alpskega pogorja v krasnem in globokem filmu
ŠUMSKI AKORDI
(Das Schweigen im Walde)
Po znamenitem romanu Ludvika Ganghoferja
HANSI KNOTECK — PAUL RICHTER
KINO MATICA tel. 21-24

Dva velika shoda našega voditelja v Kranju in Radovljici

Gorenjska zvesta dr. Korošcu

Kranj, 6. decembra.

Kakor pred dnevi možje in fantje iz bele Ljubljane, pisane Dolenjske in zelene Štajerske, tako so danes naši vrli Gorenjci z veseljem prisluhnili besedi svojega voditelja. Lahko rečemo, da tako mogočnega volivnega shoda še ni bilo v gorenjski metropoli, kakor je bil včeraj. Kdor je videl to šesttisočglavo množico, ki ni vedela, s čim bi še bolj dala izraza svojemu navdušenju za dr. Korošca in za vso vlado JRZ, ta je moral uvideti, da je kaj takega mogoče samo pri slovenskem ljudstvu, ki je s svojim ljubljenim voditeljem pred leti trpelo in ki zdaj hoče, da mu trpljenje poplača s svojo ljubeznijo in s svojim zaupanjem in se tako maščuje svojim političnim nasprotnikom. Ta vtis, da hočejo Slovenci sedaj ob volitvah na pošten način maščevati se nad preganjalci in sovražniki slovenskega naroda, imamo že vse dni, odkar se je volivno gibanje začelo.

Na vse zgodaj se je pričelo pripravljati tudi mesto Kranj na prihod gospoda ministra. Brez vsakega poziva so hišni posestniki razobesili državne zastave, nad ulicami pa, kjer so pričakovali, da bo šel dr. Korošec, so viseli napisi v državnih barvah: »Živel dr. Korošec!« in »Narod je tvoj!« Gospodu ministru se je peljal z avtomobilom nasproti do savskega mostu okrajni načelnik Lipovšek s poveljnikom orožniške čete, kapetanom I. razr. Pangercem. Z gospodom ministrom sta se pripeljala poslanski kandidat gospod Brodar in namestnik g. Majerščič. Ljudstvo se je pred njegovim prihodom strnilo v dolg in gost špalir. V ospredju so bili šolski otroci, ki so ga pozdravljali z mahanjem zastavic. Dekleta in žene so ga pozdravljale z mahanjem robcev, možje in fantje pa so mu živahno vzklikali. Godba je zaigrala državno himno. Mala Šifrerjeva Majda je gospoda ministra pozdravila s šopkom nageljnov, nato pa ga je lepo in junaško pozdravil še desetletni Herletov Janezek. Gospod minister je nato prisrčno stiskal roke predstavnikom oblasti in društev. V spremstvu odličnikov je krenil gospod minister dr. Korošec v dvorano Ljudskega doma, ki je bila zares okusno okrašena.

Predsednik krajevne organizacije JRZ dr. Megušar, je kot predsednik prvi toplo pozdravil dr. Korošca. Vsa dvorana je bila nabito polna do zadnjega kotička. Vsi v dvorani in oni, ki so na prostem poslušali svojega voditelja, so prirejali živahne manifestacije kralju Petru II., predsedniku vlade dr. Stojadinoviču in notranjemu ministru dr. Korošcu. Gospod minister je v svojem govoru razlagal uspehe sedanje vlade JRZ v zunanjem in notranjem političnem življenju. Številna množica ga je neštetokrat prekinjala z viharnim odobravanjem in s tem priznala, da je vlada JRZ tista, ki je pomagala vsem slojem do boljšega življenja, pomirila razburjene duhove in dvignila ugled Jugoslavije do zavidljive višine. Govor je trajal dobro uro, vendar bi ga naši možje in fantje prav radi še poslušali. Za govor se je gospodu ministru zahvalil g. Megušar, nato pa je zbrana množica ponovno manifestirala za dr. Korošca. Ko se je vihar ovacij polegel, je govoril zbranim volilcem poslanski kandidat Brodar.

Po shodu, ki se je končal ob pol 1, je povabil gospoda ministra in ostale na kosilo gosp. dekan Matija Škerbec. Na poti v župnišče je množica gospoda ministra viharno pozdravljala in se ni hotela poprej umakniti in utihniti, dokler gospod minister ni stopil k oknu jedilnice. Po kosilu se je g. dr. Korošec odpeljal v Radovljico.

Radovljica, 6. decembra.

Včeraj popoldne je imel naš narodni voditelj dr. Anton Korošec krasno volivno zborovanje v Ljudskem domu v Radovljici. Njegov prihod v mesto je pozdravilo pokanje možnarjev. Mesto je bilo zavito v zastave. Sprejela pa ga je šolska mladina pod nadzorstvom učiteljev, gasilci, funkcionarji JRZ in velika množica ljudstva, ki ga je navdušeno pozdravljala.

Shod v nabito polni dvorani je pričel tajnik okrajne JRZ g. Miha Zalokar, ki je med burnimi pozdravi vseh prisotnih pozdravil našega narodnega voditelja in okrajnega kandidata dr. Šmajda, ki je bil v spremstvu dr. Korošca. Za uvodnimi besedami g. Zalokarja je govoril dr. Korošec, ki ga je vsa množica v dvorani in izven nje, kamor so ojačevalci prenašali njegov govor, nadvse pozorno poslušala in mu ob sklepu govora priredila velike ovacije.

Končno je nastopil še kandidat dr. A. Šmajd in v temperamentnem govoru poudaril, da bodo Slovenci in zavedna Gorenjska 11. decembra dali dr. Korošcu zadoščenje za krivice, ki jih je moral trpeti pod batinaškim JNS režimom.

Nimam miru, moram dati v javnost. Kupil sem zimsko suknjo in obleko, pomislite, oboje me je stalo samo Din 780·—, nad vse sem zadovoljen, kaj mislite kje?

TIVAR OBLEKE: NASPROTI GLAVNE POŠTE, LJUBLJANA

Ljubljana od včeraj do danes

Dočakali smo praznik svetega Miklavža, ki so ga otroci tako težko pričakovali. Zadnje dni jih že kar ni več strpelo doma. Prosili so mamice in očete, da so jih vzeli s seboj v mesto, kjer so se ustavljali pred izložbami, ogledovali igrače in parkeljne ter spraševali, kdaj bo nosil Miklavž. Kako dolgo se jim je zdelo čakanje. Končno pa je le prišel Miklavžev večer.

Snoči so se po mestu vozili Miklavž in njegovi spremljevalci, angeljci in rogači. Ponekod so bili povabljeni na domove, drugod so nastopili na miklavževanju, kjer so obdarovali otroke. Tudi v gledališče je, kakor vsako leto, prišel ljubeznivi otroški svetnik. V mestu je bilo snoči nenavadno živo.

Otroci so zvečer nastavili Miklavžu krožnike in sklede, legli spat, pa skoraj niso mogli zatisniti oči, saj jih je skrbelo, če jih bo Miklavž obdaroval ali ne. Komaj se je zjutraj začelo daniti, so že skočili s postelje in tekli gledat. Seveda je bilo veselja čez glavo, ko so zagledali lepe darove, ki so dandanašnji povečini praktični. Danes se jih ves dan ne bodo mogli nagledati.

Zdaj bo po mestu iz izložb izginila rdeča barva, nadomestila jo bo bela, božična. Le dobrih štirinajst dni nas še loči od praznika Gospodovega rojstva, ko bodo zapeli božični zvonovi in na ta način vpeljali najlepši praznik v vsem cerkvenem letu.

Reševalna javlja poskušene samomore

Miklavževa noč in jutro sta nekaterim dali nesrečno misel, da bi se poslovili od življenja. Trikrat so bili reševalci poklicani, da so prepeljali nesrečnike v ljubljansko bolnišnico, kjer jim je zdravniška pomoč rešila življenje.

Neka M-r. je pojedla dozo arzenika; prepeljali so jo v bolnišnico. Ob pol treh zjutraj so bili reševalci klicani k I. A., ki si je bil narahlo prerezal žile, danes zjutraj ob pol šestih pa k J. D., ki se je bil najprej krepko najedel zelja, potem pa povrhu spil še dober bokalček lizola. Tudi njega so prepeljali v bolnišnico, kjer so mu za Miklavža izprali želodec.

Amnestija jim je vrnila svobodo

Amnestijski ukaz je vrnil svobodo precejšnjemu številu »pacientov« na ljubljanskem okrožnem sodišču. Na sodišču so pregledali seznam obsojencev, ki jih je amnestija osvobodila. Doslej so izpustili že devet in dvajset kaznovanih, ki so bili zakrivili razne prestopke. Amnestija je razveselila tudi približno trideset ljudi, ki so se bili pregrešili proti tiskovnemu zakonu ter so bili ali že obsojeni, ali je bilo proti njim uvedeno kazensko postopanje ali pa so bile proti njim vložene obtožnice, zaradi katerih bi že prihodnje dni prišle na vrsto razne tiskovne razmere. Zanje je bilo to prav čedno Miklavževo darilo.

Kaj je v bolnišnici novega

Razen že navedenih, ki so posegli po napačnih sredstvih, so pripeljali v bolnišnico še naslednje: enajstletnega posestnikovega sina Franca Otoničarja iz Dolenje vasi, ki je padel s kolesa ter si zlomil nogo; sedemnajstletnega posestnikovega sina Jožeta Suhadolnika iz Borovnice, ki je lezel na kozolec po krmo za konje, pa je padel ter se potolkel po glavi; šestintridesetletnega mehaniškega mojstra Berta Kavčiča iz Rožne doline, ki se je z motornim kolesom peljal iz Ljubljane proti Škofji Loki, pa se mu je blizu »Slepega Janeza« primerila nesreča, da je trčil skupaj z nekim avtomobilom. Pri tem je dobil notranje poškodbe ter si zlomil levo roko. Ponesrečenec je izjavil, da je motor pretrpel še hujšo smolo, tako da je »kakor suha hruška«. V bolnišnico pa so pripeljali tudi 36 letnega Jožeta Tavžlja, posestnika iz Cerknice. Pri neki lesni kupčiji so se nekaj sporekli, pa ga je nekdo mahnil po glavi ter mu močno poškodoval oko.

Novosti s policije

Včeraj je posestnik Žitnik Franc iz Beljaške ulice št. 34 nesel časopis delavcu Jakobu Frasu, ki stanuje v njegovi hiši. Ko je vstopil v njegovo sobo, je zapazil, da Fras nepremično leži vznak na postelji. Pristopil je in ga stresel, Fras pa ni reagiral. Pogledal ga je bliže in videl, da je mrtev. Ko se je malo ozrl po sobi, je zagledal na tleh na neki pločevinasti posodi kup pepela in ostanke lesnega oglja. Zapazil je tudi, da je bil Fras skrbno zadelal vrata in okna s cunjami, da ne bi mogel sveži zrak v sobo. Žitnik je takoj poklical policijo. Policijski zdravnik dr. Lužar ter dežurni uradnik Tominc sta mogla ugotoviti le smrt. Kaj je nesrečnega delavca pognalo v smrt, še ni znano. Domnevajo, da bodo vzrok slabe gmotne razmere, v katerih je pokojni Fras živel.

Policija zasleduje nekaj vlomilcev in ljudi, ki ogražajo javno varnost in mir, nekaj tatov in vlačugarjev. V Ljubljani beleži policijska kronika v zadnjem času tudi nekaj tatvin. Ukradenih je bilo nekaj v tem času »aktualnih« predmetov, kakor suknja, topla moška obleka, čevlji, spodnje perilo, rjuhe, nogavice, jopice in površnik. Ukradena je bila tudi budilka, damski kovčeg, zelen namizni prt, nekaj knjig Ivana Cankarja, dinamo ter 300 kilogramov suhe detelje, last »Leonišča« v Ljubljani. Policija se še vedno zanima za možakarje, ki so na svojo pest »otvorili« novo ljubljansko radijsko postajo.

Zahtevajte povsod naš list!

Filmi

Rumena zastava (Kino Union). Po odličnem prvem italijanskem filmu, ki smo ga zadnjič videli v tem kinu v Ljubljani (»Beli eskadron«), smo zdaj dobili novo klavrno spričevalo, kako »joj prejoj« je slabokrven v Nemcih dandanašnji tisti tako imenovani boljši del človeškega bitja — duh. V »Rumeni zastavi« se spet razganja germanski »plavolasi heroj«, ki ga kreira nesrečni Hans Albers po svoji stari, zoprni maniri. Nihče mu ni kos, tako je važen, da se mu še govoriti ne ljubi, kar skozi zobe nekaj »bzika« — vsakogar zbije na tla, z ženskimi simpatijami se — »Jenseits von Gut und Böse« (stara nemška praksa) seveda kar »balinca«. Tako pojmovani heroji so zločinci, in če jih je kje kaj, jih je treba spraviti za zapahe do konca življenja! Škoda nežne, pametne umetnice Dorotheje Wieckove, da mora igrati v taki nemogoči okolici in v takem gromozanskem »tekstu«! Teh del se je ves svet s pigmejci in Eskimi vred že do kraja naveličal in če Nemci ne bodo znali kreniti na pametnejšo pot, ne bo dolgo, ko bodo dvorane vsega sveta ob nemških filmih prazne. — Vsaka stvar ima vendar tudi že svoje meje.

Tombolske karte so izdale razbojniško tolpo

Maribor, 6. decembra.

Letos v poletju so imeli gasilci v Obrežu pri sodišču svojo tombolo, ki se je končala z veliko senzacijo. Na tej tomboli se je namreč posrečilo prijeti veliko razbojniško tolpo, ki je izvršila v okolici Središča in Ormoža nebroj tatvin in večje število vlomov. Nekaj dni pred tombolo je bilo namreč vlomljeno v gostilno Kosi v Središču. Pri tej priliki so vlomilci med drugim odnesli tudi nekaj blokov tombolskih kart za gasilsko tombolo v Obrežu. Številke teh blokov so bile znane, pa so orožniki v Središču pravilno domnevali, da bodo skušali vlomilci izrabiti karte na tomboli ter so jim pripravili zasedo. Res so se pojavili na omenjeni tomboli neki ljudje iz Hrvatskega. Nekaj so jih orožniki s pomočjo domačih fantov prijeli, drugi pa so pobegnili na drugo stran Drave. Preiskava, ki se je nato izvršila, je spravila na dan imena vseh članov te tolpe, ki so bili aretirani ter so se danes znašli pred mariborskim okrožnim sodiščem. Ti obtoženci, ki so vsi doma iz Hrvatskega iz varaždinske okolice, so: 23 letni Jegec Štefan iz Nedeljišča, Franjo Šmršek iz Slanja, mehanik Ivan Telan iz Nedeljišča, lovski čuvaj Djuro Tratnik iz Hrastovskega in Štefan Novak, posestniški sin iz Hrastovskega. Vseh pet se je letošnjo pomlad združilo v rokovnjaško tolpo, ki je zahajala čez Dravo v Slovenijo ter plenila, kar je dobila v roke. Med drugim so vlomili tudi v trgovino Kuharič v Ormožu, kjer so odnesli raznega manufakturnega blaga v vrednosti 23.000 dinarjev. Pokradli so tudi celo vrsto koles, katere so potem predelali doma v Nedeljišču, kjer so imeli celo delavnico ter so jih razprodajali po Hrvaškem. Obtoženci svoja dela le deloma priznavajo, valijo pa krivdo drug na drugega. Razprava ob času poročila še traja.

Že tretja pošiljka zimskih sukenj, sedaj po znižanih cenah, od cenenih do najfinejših
TIVAR OBLEKE
NASPROTI GLAVNE POŠTE, LJUBLJANA

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

42

In tako je nekega dne završalo po dolini, kakor da je nekdo zatrobil med ljudstvo oporoko umirajočega Lanceja:

»Zberite svoje ljudi in dajte jim puške!«

In ljudje so pograbili puške. Ljudstvo se je dvignilo, se zgrinjalo od vseh strani proti rudniku in čakalo v zasedi povelja, kdaj naj napade in rudnik z rudarji vred uniči.

Tudi stari Ferris se zdaj ni protivil. Še sam je vzel puško, se postavil na čelo svojih ljudi in njegova četa je krenila izpred domačije nad rudnik.

V dolini je mir prenehal. Vse je drhte čakalo viharja.

Serena se je stiskala k Whitneyu, ki je zdaj v trenutku postal pravi ud njihove družine, in je divje, neutolažljivo jokala. Vsa v solzah je vpraševala:

»Zakaj so poslali tja gor njega, fanta? Zakaj ni šel kdo drugi, tak, ki bi si ga ne upali pobiti kar tako, kakor so njega...«

Whitney ji ni vedel kaj reči. Toda moral jo je tolažiti, zato ji je dejal:

»Draga, ti ljudje bi bili ubili vsakogar!«

Dekle je tožilo dalje:

»Pa zakaj je moral iti ravno on tja? Zakaj je bilo to potrebno? Kaj nimajo nikogar drugega?«

Jared je pokazal skozi okno:

»Glej, zdaj gredo vsi...«

(Foto Warner Bros.)

In kmetje so prijeli puške in šli branit zemljo...

Dekle je ob teh besedah še huje zajokalo:

»Zdaj se bo začela morija! In v vsaki hiši po dolini bodo imeli mrliča...«

Pri teh besedah se je Whitney zdrznil. Zdaj, ob dekletovem žalostnem govorjenju, je šele razumel in se do kraja zavedel, kaj pomeni pohod kmetov nad rudnik. Po glavi so mu letele nagle misli:

»Zlatokopi ne bodo odnehali... Kmetje ne bodo popustili... Njihovo potrpljenje je na koncu... Razburjeni so do kraja... Napadli bodo rudnik...«

Odrinil je dekle od sebe ter vzkliknil:

»To se ne sme zgoditi!«

Serena je zavpila:

»Jared!...«

Toda še preden je mogla kaj, je Jared že zdrvel iz sobe ter tekel čez dvorišče za kmeti.

Serena je vsa preplašena gledala za njim. Ni razumela, kam gre in kaj se je namenil storiti.

»Kaj se ne sme zgoditi?...« je sama pri sebi ponavljala Jaredov krik.

Kaj res grozi nevarnost, da bodo prelivali kri? Kaj bo res vsaka hiša v dolini Sacramenta jokala za mrličem? Kaj se bo res zgodilo tisto, kar je ona sama pri sebi samo slutila?

In — ali bo mogel vse to preprečiti on, Jared? Saj ni mogel preprečiti niti prvega strela, ni mogel rešiti enega samega človeka smrti. Lanceja, ki je bil vrh vsega še njegov prijatelj. Kdo bo ta hudournik jeze ustavil brez krvi?

Tako je premišljala Serena in gledala za Jaredom, ki je pred hišo planil na konja in v največjem diru odjezdil za kmeti.

Oboroženi kmetje so bili že daleč pred njim. Šli so naprej kakor nevihta. Korakali so za svojim voditeljem, Lancejevim očetom Ferrisom, ki ga je sinova smrt zadela v dno srca, čeprav ni niti z gibom tega pokazal.

Šli so molče in z odločnim korakom. Vsakdo izmed njih je bil pripravljen na vse, kar bi se jim utegnilo primeriti tam gori, tudi na smrt. Saj smrt ni bila tako strašna, kakor bo strašno počasno, stradajoče umiranje od lakote, od nesreče, ki jih vedno bolj stiska in lovi — po krivdi zlatokopov!

Edini, ki se je bal, je bil med kmeti Nixon, plašni in nezaupljivi zamorec, Ferrisov hlapec, ki ni imel kaj zgubiti razen življenja. Toda vseeno je iskal in premišljal, kako bi se izognil spopadu z rudarji, zakaj bil je prepričan, da bo prvi trenutek padel. Ni maral smrti, življenje mu je bilo ljubše.

Začel je šepati, da bi tako polagoma zaostal in se izmuznil. Vzdihoval je in tožil Mac Kenzieju, ki je korakal poleg njega:

Mac Kenzie pa se mu je samo nasmehnil in dejal:

»Po bitki te morda ne bodo nič več bolele. Zato je edino pametno, da greš lepo z nami in se stepeš z rudarji, pa boš zdrav!«

Zamorec je javkal naprej:

»Ne morem... ne morem... Poglej me...«

Mac Kenzie ga ni nič gledal, marveč ga je pograbil za vrat ter ga sunil predse:

»Takole. Tu boš hodil. Če se boš kaj obotavljal, jih dobiš takoj s puško po hrbtu.«

Zamorec je zavzdihnil ter se udal v svojo usodo.

Whitney je spodbadal konja in se gnal za kmeti. Rad bi jih bil čimprej dohitel in preprečil prelivanje krvi, zakaj sam je bil zasnoval drugi, boljši načrt.

Od tu in tam

Pretekla nedelja je bila dan velikih shodov. Skoraj vsi ministri so imeli shode v svojih volivnih okrajih, pa tudi opozicija je priredila dva večja shoda v Zagrebu in Belgradu. V Zagrebu je govoril dr. Maček, ki je čas svojega govora odmeril bolj na kratko in se bavil z delom vlade, katero je kritiziral po svoji navadi. Za njim so govorili še nekateri kandidati na njegovi listi v Zagrebu. Shod je trajal dobro uro. V bližini Belgrada pa je imela svoje zborovanje skupina kandidatov, ki na Mačkovi listi kandidira v Belgradu. Prvi govornik je bil Ljuba Davidovič, zadnji pa dr. Milan Kostič, ki je med drugim povedal, da vlada svoboda govora in zborovanja, kajti tokrat more svobodno govoriti, medtem ko za petomajske volitve sploh ni smel odpreti ust. Temu drugemu zborovanju v Belgradu je močno nagajal dež, ki je odgnal tudi veliko število poslušalcev.

Italijanski pevci, ki so dva gostovali v belgrajski operi v korist zimske pomoči, so želi za svoj umetniški nastop veliko odobravanje. Zato so prejeli tudi visoka odlikovanja, s katerimi so jih odlikovali kraljevski namestniki. Preden so odpotovali, so povedali, da so bili presenečeni zaradi toplega in prijateljskega sprejema, ki so jim ga priredili njihovi poklicni tovariši in Belgrajčani.

Gosta megla se je spet vlegla na morje ob jadranskih pristaniščih. Ne samo, da je bil zaradi tega oviran promet, temveč je prišlo tudi do več nesreč. Parnik »Drina«, ki je last Zetske plovidbe d. d., je plul skozi Kotorski zaliv v kotorsko pristanišče. Dobrih sto metrov pred Kotorjem pa je krmar izgubil pregled, nakar je parnik nasedel na plitvino. Morali so poklicati na pomoč drug parnik, ki je »Drino« spet potegnil v globlje morje. Parnik trpi malenkostno škodo.

Moderen in velik planinski hotel so postavili južnosrbski planinci in smučarji na hribu Mavrovi Hani pri Gostivarju. Smučarski šport je začel v teh krajih polagoma prodirati, zaradi česar so podjetni ljudje prišli na misel, da bi postavili na vrhu 1500 m visokega hriba, na čigar pobočjih so sijajni smučarski tereni, planinski dom. Redne avtobusne zveze bodo pomagale, da se bo obisk v domu povečal. V gozdovih na planini pa je veliko zverin vseh vrst. V propagandnih člankih v belgrajskem časopisju omenjajo to dejstvo kot nekaj posebno vabljivega za ljubitelje planin! Planinski dom je veljal 400.000 din, ter ima na razpolago 40 moderno opremljenih sob.

Izlet v Ameriko organizira turistična družba »Fruška gora« v Novem Sadu. Prihodnje leto bo v Newyorku svetovna razstava pod geslom »Gradbe jutrišnjega dne«. Razstavni odbor pričakuje kakih 50 milijonov obiskovalcev in je zato znal organizirati dobro reklamo. Povabil je večje število državnih poglavarjev v Evropi in Aziji, da bodo govorili po radiu vsak teden po eden. Med drugimi je bil povabljen tudi knez namestnik Pavle. Potovanje v Ameriko in nazaj pa bo veljalo okrog 14.000 dinarjev.

Davkarija v Ubu blizu Sarajeva je začela goreti takoj potem, ko je posebni nadzornik finančne direkcije iz Sarajeva ugotovil, da je glavni blagajnik poneveril večjo vsoto denarja. O nerednosti na davkariji v Ubu se je že več časa govorilo. Finančna direkcija je poslala nadzornika, ki je našel 60.000 din denarja premalo v blagajni. Zvečer, brž ko je nadzornik odšel iz davkarije, pa je začelo v hiši goreti, da je dobri uri zgorelo vse prvo nadstropje.

Izvoz perutnine in jajc iz Vojvodine je bil v preteklem mesecu precej slab. Nemčija je kupila okrog 40 vagonov, Švica 10, Italija pa nekaj manj. Izvoznikom delajo največ preglavic nestalni tečaji tujih valut. Tako je več časa nihala nemška marka, za njo pa je začel nihati še švicarski frank. Zadnje dni se je pojavila na trgu kot kupec Anglija, ki rabi velike količine puranov za božične praznike. Pisali smo že, da je dala Narodna banka za izvoznike puranov velike ugodnosti; saj jim bo plačevala funte za kakih 15 odstotkov dražje kakor pa določa uradni tečaj. Poleg Vojvodine bo te ugodnosti v veliki meri deležno tudi Hrvatsko Zagorje.

Svakinji je hotel pomiriti, pa je dobro voljo plačal z glavo. V vasi Straži pri Beli Crkvi sta živela brata Dmitar in Veljko Ratezan. Bratovsko zastopnost pa sta skalili obe ženi, ki sta se pred leti sprli in se od takrat sovražili. Dmitar ni mogel napetosti prenašati in je zato šel k bratovi ženi, da bi jo pridobil za spravo. Pa je slabo naletel. Svakinja se je razburila in ga s pomočjo soseda Nikolajeviča pobila do mrtvega. Orožniki so morilko in Nikolajeviča prijeli, vendar pa oba odločno tajita, da bi Dmitra umorila. Ženska pravi, da jo je hotel Dmitar pretepsti, pa je zategadelj poklicala soseda na pomoč. Med prerivanjem pa je Dmitar padel in po nesrečnem naključju z glavo udaril ob ostri rob omare. Pri tem da si je razbil glavo.

Med so ponarejali brezvestni ljudje v Somboru. Med ljudstvom je odkritje policije izzvalo veliko zgražanje, kajti preiskava je ugotovila, da je bil med ne samo nepristen, temveč celo zdravju zelo škodljiv. Aferi so prišli na sled najprej v Subotici. Policija je bila v neki trgovini ugotovila, da so tam že dve leti prodajali ponarejen med. Sled je nato vodila v Sombor, kjer so trgovci tudi vede ali nevede prodajali ta škodljivi med. Brezvestni človek, ki je med ponarejal, je baje neki somborski veletrgovec. Njegovega imena policija še ni izdala zaradi preiskave.

Zverinsko krut je bil Velikor Jakovljevič iz novega Sada, ki je nalil v usta svoje priležnice raztopino sode, ker ga je zapustila. Milena Brzak se je naveličala svojega priležnika in pobegnila. Ker na ponovna vabila ni prišla nazaj, jo je V. Jakovljevič poiskal, ji vlil v usta raztopljeno sodo in jo prisilil, da jo je pogoltnila. Nato pa jo je z isto tekočino polil še po vsem telesu. Okrutneža so zaprli.

Strahovit zločin se je bil dogodil v Veščici v Prekmurju. Pred nekaj dnevi je pred hišo posestnika Makovca padel strel iz puške, ki je zadel mladega Ivana Makovca, ga podrl in nato zadel v glavo še Makovčevega očeta, da je obležal takoj mrtev. Orožniki so skušlti najti morilca, pa ni šlo takoj. Pa se je zločinec sam ujel. Tokrat je obveljalo znano pravilo, da se zločinec kaj rad vrača na kraj svojega zločina. Ivan Belovič, katerega so sicer sumili že prej, je prišel na Makovčev dom in se začel zanimati za dogodek. Orožniki so ga prijeli, nakar je preplašen priznal, da je on ubijalec. Sumil je v mladega Makovca, da mu je iznaknil dvanajst jurjev. Makovec je bil zaradi tega res v preiskovalnem zaporu, vendar pa je prišel spet na svobodo, ker mu greha niso mogli dokazati. Belovič pa se je hotel na vsak način maščevati nad njim. Vzel je karabinko, ki jo je bil njegov oče prinesel še iz vojne, stopil pod okno Makovčeve hiše in ustrelil.

V Jakopičevem paviljonu razstavljajo

G. A. Kos, France Gorše in Miha Maleš

Ljubljana, 6. dec.

Trije slovenski umetniki, dva slikarja in kipar, so pred kratkim priredili v Belgradu samostojno razstavo, ki je doživela izredno lep uspeh. Že dalj časa te tri pomembne umetnike druži delovna simpatija ter jo krepe med seboj in podobna, resna umetniška prizadevanja. Zavest tovariške skupnosti je močna vzpodbuda in opora, zaželena in lepa, pa tudi vse pohvale vredna. Tako so se našli Maleš, G. A. Kos in Gorše ter so ustanovili svojo umetniško skupino: »Trojico«.

Razstava je zavzela vse notranje prostore Jakopičevega paviljona. Na desni strani razstavlja G. A. Kos 16 olj, v sredniji sobi so dela kiparja Goršeta — 23 plastik — v dveh sobah na levi pa je razstavil Miha Maleš svojih 57 stvari iz raznih slikarskih panog. V paviljonu je lepo toplo (to povemo, da morda ne bi zmrznjencev od ogleda te razstave odvrnili nepotrebni pomisleki). Obisk je v prvih dveh dneh bil prav zadovoljiv.

G. A. Kos je slikar dostojnega formata, enako močan v kompoziciji kot suveren v obvladanju tonov. Njegova tehnika je nekaj posebnega, virtuozna je do viška in kaže v izvedbi hkratu zanos ter živo spretnost roke — položen, neprecenljivo dragocen, velik in bleščeč dar. Videti je treba te njegove »Ribe in kozarec«, popolnost, ki je bila dosežena s tako skromnimi, preprostimi in vendar najracionalnejšimi sredstvi! Videti je treba njegov »Motiv iz Ljubljane« z življenjsko pristnimi barvami, s svetlobo, ki je polna radosti. Videti je treba njegovo mojstrsko »Cesto«. Tod skoraj zmanjka tudi izurjenemu opazovalcu in ocenjevalcu besed.

Goršeta skraja niso toliko priznavali; dejali so, da je brez dvoma talentiran, da pa mu manjka »veliki zagon «in samostojen zamah. Izpodbil je z vztrajnim delom, z izkušnjami in s skrbnim opazovanjem, ki so mu dovolili korak prav v prvo falango naših kiparjev. Izpodbil je s krasnimi dokazi vse pomisleke in vse očitke skeptikov in nergaških skomizgovalcev. Njegova dela iz preteklega in letošnjega leta osvajajo, fascinirajo, silijo k bolj brezpogojnemu priznavanju in občudovanju. Zdi se, da ga zgolj statuarični problemi ne zanimajo in ne mikajo več toliko, korak naprej je šel: telo samo v gibanju, v vseh možnostih napetosti, ki ni nošena in netena samo po mehanični reakciji, ampak po močni notranji emociji, ki gibu vsega telesa daje višjo lepoto in plemenitost. Ta zdaj vabi Goršeta. Pogledati je treba samo neprekosljivi »Plesni duet Pina in Pia Mlakar« ter »Prisluškujoči«. Toda tudi mirno, skoraj z neko, dejali bi zemeljsko brezbrižnostjo postavljena kmečka žena (Kmetijstvo) prepriča, navduši. Letošnja dela (in ta so razstavljena v večini — mnogo jih je) so en sam velik dokaz, da je Gorše kipar redke umetniške potence.

Tretji je **Miha Maleš**, umetnik, ki je danes že priznan doma in v velikih kulturnih središčih, mož, o katerem so izšle superlativne ocene izpod peres najbolj priznanih ocenjevalcev. Mojster v grafičnih panogah, sprva ves predan lepoti linije, vnet občudovalec vseh njenih neštetih možnosti, nežen in mehak, liričen, se je postopoma razodel za vsestranskega, močnega in neverjetno iznajdljivega, sproti s tudi najpozitivnejšim rezultatom nezadovoljnega, vedno za drugačnim, še boljšim stremečega umetnika. Povsod se je zamudil in v slednji tehniki, ki ga je zanimala, je zapustil z deli spričevalo, ki je govorilo o njegovih sposobnostih. Zadnja leta se je obrnil z vsem zanosom k izrazitemu, čistemu slikanju, kjer je že takoj skraja pokazal originalen, svež odnos in svojsko pojmovanje (Motiv iz Berlina, 1931.). Ta razdobja so v delih kaj razločna, razlika med »Na samostanskem vrtu« (1934), »Kmečka hiša« (1935), »Grad Bokavce« (1937) in »Frančiškanska cerkev v Ljubljani« (1938) je očitna, dasi se javlja v raznovrstnih tehnikah, ki so si po značaju morda tudi tuje. Zamah dobiva in širino v odnosu do predmetov. Tudi zemlja mu postaja bližja, njegovo pojmovanje prirode je ruralno: težka je, polno skrbi je zakopanih v njej (Krajina iz ljubljanske okolice, 21). Njegov odnos do teles postaja stvarnejši, bolj življenjski, krhko lirično liniamentarnost je zamenjala krepka, praktična realistična črta. Zanimivo je, da je zdaj med slovenskimi slikarji, (ki so začuda skoraj izvečine krajinarji, portretisti ali pa prijatelji zatišij z rožami itd. ter prepuščajo upodabljanje telesa povečini kiparjem), Maleš tisti, ki obravnava največ aktov. Maleš je postal velik slikar, ki še zdaleč ni izčrpal vseh svojih registrov.

Razstava »Trojice« je odlična. Priporočamo, da si jo ogledajo vsi, ki se v teh zbeganih časih še zanimajo za umetnost ter imajo še vedno smisel in čut za lepote duha.

Še enkrat opozorimo, da je ta razstava v Jakopičevem paviljonu, da je odprta od devetih zjutraj pa do večera ter da bo trajala samo kratek čas, le do 24. decembra.

Prekmurski sezonski delavci v številkah

Murska Sobota, 5. dec.

Prekmurje je zelo gosto naseljeno, saj pride na kvadratni kilometer skoro 100 ljudi. Ako odštejemo veleposestva, gozdove in nerodovitni svet, ostane na prebivalca 1 oral rodovitne zemlje, kar pa seveda ne zadostuje. Zato je okrog 15.000 delazmožnih ljudi primoranih iti vsako leto v tujino, s trebuhom za kruhom. Vsako leto jih ostane par stotin v tujini in se potem vrnejo šele po par letih, na njihova mesta pa stopijo nove moči. Če bi nam tujina naenkrat vrnila vse delavce, bi imeli doma prevelik kader brezposelnih.

Če pregledamo gibanje prekmurskega sezonskega delavstva v številkah, vidimo, da odhaja največ naših sezonskih delavcev v Nemčijo, najmanj pa v Francijo in da je letos dal murskosoboški okraj več kot polovico vseh delavcev. Točni podatki nam v naslednji zanimivi razpredelnici pokažejo, koliko je odšlo letos na sezonsko delo v Jugoslavijo, Nemčijo in Francijo delavcev, ki so se iz različnih okrajev zglasili na borzi dela v Murski Soboti:

Okraj:	po Jugosl.	Nemč.	Fran.	Skupaj
M. Sobota	1465	2959	1149	5573
D. Lendava	848	740	764	2352
Ljutomer	164	305	49	518
Maribor levi breg	22	107	4	133
Čakovec	384	102	16	502
Prelog	98	84	10	192
Ptuj	6	18	14	38
Brežice	—	2	—	2
Celje	—	1	—	1
Ljubljana	—	1	—	1
	2987	4319	2006	9312

Tako vidimo, da se naši sezonski delavci rekrutirajo predvsem iz obeh prekmurskih okrajev in da drugi okraji, razen Čakovca in Ljutomera, praktično sploh ne pridejo v poštev.

Sezonski delavci za Jugoslavijo so prav tako povečini iz Prekmurja. Največ jih je letos delalo na državnem veleposestvu v Belju (1428), na posestvu bratov Lederer v Banatu (506), na banovinskem posestvu v Terži pri Novem Sadu (220), na nasadih sladkorne tovarne v Novem Vrbasu (180), na državnem posestvu Karagjorgjevo (150), ostali pa v manjših skupinah v Osjeku, v Bački in Dolnjem Miholjcu v Slavoniiji.

Zaščitna zakonoda a poljedelskih delavcev

Ljubljana, 6. dec.

Že pred 80 leti so uvideli, da je tudi kmetijski delavec človek, da spada med socialno šibkejše sloje, da je med njimi na najslabšem in da ga je zato treba tudi zaščititi z zakonom. Zato so bile izdane »začasne« postave za posle na deželi in sicer za Kranjsko l. 1858, za Ljubljano l. 1859. ter Štajersko l. 1895. Že pridevek »začasna« postava pa kaže, da se je postavodajalec zavedel, da bo treba počasi zadevo bolje urediti.

Toda do zboljšanja oziroma preureditve zaščite kmetijskih delavcev kasneje ni prišlo. Samo viničarji bivše Štajerske so si izbojevali viničarski red v osvobojeni domovini. V 80 letih so se razmere zelo spremenile. Zato želi podpisana organizacija, da se preuredi in zboljša tudi delavska zaščitna zakonodaja. Ta njena zahteva pa bo zmagovita seveda šele takrat, ko bodo stali zanjo organizirani kmetijski delavci. Vsak je sam svoje sreče kovač! Le skupno delo bo imelo uspehe.

Strokovna zveza poljedelskega delavstva
Ljubljana, Ulica na grad 5.

Slovenska mesta za telesno vzgojo

Minuli teden so se v prostorih odseka za telesno vzgojo sestali v Ljubljani na mestnem poglavarstvu šefi in referenti odsekov za telesno vzgojo iz vseh štirih slovenskih avtonomnih mest Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja. Konferenco je v imenu župana dr. Jura Adlešiča pozdravil načelnik odbora za telesno vzgojo, član mestnega sveta Ivan Pavlin, vodil pa jo je načelnik občega oddelka ljubljanskega mestnega poglavarstva. Konference sta se udeležila tudi podpolkovnik Oblak in pristav Lenard za referat za telesno vzgojo pri banski upravi. Konferenca je predvsem obravnavala, v kakšnem stanju se nahaja organizacija obvezne telesne vzgoje v teh štirih mestnih občinah, kako bi se ta organizacija mogla enotno izvesti in kake skupne smernice ter postopek pri izvajanju obvezne telesne vzgoje bo uveden. V vseh vprašanjih je bilo doseženo popolno soglasje ter je bila podana nova iniciativa za poživitev in pospešitev del tudi na tem polju. Udeleženci konference so si ogledali tudi najvažnejše telesno-vzgojne naprave v našem mestu.

Moravška dolina zaupa dr. Korošcu

Moravče, 4. decembra.

Volivno gibanje je pri nas čedalje bolj živahno. Oživele so cele vasi, oddaljene od središča. Nasprotniki so zmeraj bolj osamljeni. Ljudstvo odklanja njih obljube, ker ve, da jih ne bodo izpolnili. Volivni shod, ki se je vršil v nedeljo po prvi maši v Pečah, je pokazal, kdo bo pri volitvah zmagal. Kandidat g. Štrcin je žel za svoja izvajanja burne ovacije. Tisti, ki so se baje pripravljali, da bodo nagajali, si niso upali nastopiti. Po deseti maši pa smo zborovali na Vrhpolju v dvorani Ljudskega doma. Sijajna udeležba, viharno odobravanje g. kandidatu in vzklikanje dr. Korošcu je izpričevalo, v čigavem taboru so Vrhpoljci. Zaman se trudijo nasprotniki in zaganjajo v nepremagljivo trdnjavo. Moravško ljudstvo bo kakor vse dotlej tudi 11. decembra izreklo odločilno besedo.

Iz Kranjske gore

Kranjska gora, 2. dec.

Te dni so orožniki prijeli nekega tolovaja Čenčiča. Vlomil je že v Podkorenu in tudi v Ratečah. Govorice povedo o njem, da ima pri sebi mnogo denarja in tudi hranilnio knjižico v vrednosti 15 tisoč dinarjev. Ne ve se, koliko je na teh govoricah resnice, kajti imenovani je z orožniške postaje ušel in pobegnil čez mejo na italijansko stran. Tudi v Gozdu-Martuljku so se nedavno ponavljali vlomi, a zdaj je mir. Največjo žalost pa povzroča, da noče pasti sneg. Vsak, ki le zmore nuditi letoviščarjem ali obiskovalcem smučarske sezone gostoljubje, težko pričakuje snega. Brez izletnikov je tukaj zaslužek skop.

Prosvetno društvo Trnovo priredi na praznik 8. decembra ob pol 8 zvečer v Društvenem domu akademijo na čast Brezmadežni s pestrim sporedom. Predprodaja vstopnic od 10—12 dopoldne.

POHIŠTVO!
E. ZELENKA
Ob prenovitvi tvrdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke
tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Naročajte in širite „Slovenski dom“

Stoletja smo se Slovenci borili za svojo zemljo in jo branili pred tujcem in pred tujim političnim osvajanjem. Nemci so pri nas dobili zaveznike v nekdanji liberalni stranki, današnji JNS. Ta se je zvezala z njimi in je vzdrževala nemško premoč v deželnem zboru. Ta stranka danes vodi združeno opozicijo v Sloveniji. Ta opozicija omogoča Hrvatom prodiranje v naše kraje. Po volji te opozicije, katero vodijo Jugosloven dr. Kramer ter veliki Slovenci dr. Lončar, dr. Brecelj in dr. Stanovnik, se je zgodilo, da kandidirajo v slovenskih okrajih Hrvatje. Slovenska združena opozicija je kriva te sramote, ki meji na zločin. Ali more potemtakem katerikoli zavedni Slovenec voliti brezvestne stremuhe, ki za ceno kandidatur dajejo Belo Krajino, Brežice, Prekmurje Hrvatom?

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C: največja	Temperatura v C: najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine: m/m	Padavine: vrsta
Ljubljana	761·0	4·0	1·8	89	10	NE_1	—	—
Maribor	760·6	7·1	-3·0	90	8	0	—	—
Zagreb	767·	2·0	-2·0	90	10	0	—	—
Belgrad	763·2	5·0	3·0	90	10	W_4	9·0	dež
Sarajevo	765·2	3·0	0·0	90	10	0	—	—
Vis	760·9	6·0	2·0	90	5	N_5	—	—
Split	759·6	11·0	8·0	60	4	NE_4	—	—
Kumbor	756·6	14·0	8·0	50	5	NE_6	0·2	dež
Rab	763·9	11·0	6·0	60	3	NNE_1	—	—
Dubrovnik	757·6	14·0	10·0	50	5	NE_5	6·0	dež

Vremenska napoved: Spremenljivo, zmerno hladno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Iz noči je bilo popolnoma oblačno ter megleno z visoko redko meglo. Ob 10. se je megla zgubila, istočasno pa se je oblačnost na več straneh pretrgala. Ob 11.20 je posijalo sonce, vendar pa je ostalo še dalje večinoma oblačno. Ob 14.50 se je zopet popolnoma pooblačilo in tako ostalo tudi ponoči.

Koledar

Danes, torek, 6. decembra: Miklavž.
Sreda, 7. decembra: Ambrozij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec, Rimska cesta 31.

Mestno računovodstvo in blagajna zaradi ureditve novih uradnih prostorov ne bosta poslovala za stranke v petek 9. in soboto 10. t. m.

Za prehrano revnih otrok v mestnih dnevnih zavetiščih je podaril član mestnega sveta g. **Josip Bahovec**, trgovec na Sv. Jakoba trgu št. 7. dve vreči pšenične moke. Velikodušnemu darovalcu izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo z željo, da bi zgled tega prijatelja revne mladine spodbudno deloval v čim večjem krogu našega meščanstva.

Predavanje Prirodoslovnega društva. Danes, v torek, 6. decembra, ob 16.15 predava v predavalnici Mineraloškega instituta g. primarij dr. Robert Neubauer o temi »Sodobno zdravljenje jetike«.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Torek, 6. decembra: Zaprto.
Sreda, 7. decembra: »Labodka«. Red B.
Četrtek, 8. decembra ob 15: »Snegulčica«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Dobrudža«. Izven.
Petek, 9. decembra: Zaprto. (Gostovanje v Celju in Ptuju.)
Sobota, 10. decembra: »Potopljeni svet«. Red A.

Opera. — Začetek ob 20.

Torek, 6. decembra: Zaprto.
Sreda, 7. decembra: »Gejša«. Red Sreda.
Četrtek, 8. decembra ob 15: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Globoko znižane cene. Ob 20: »Don Kihot«. Red Četrtek.
Petek, 9. decembra ob 15: »Poljub«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.
Sobota, 10. dec.: »Roxy«. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Torek, 6. decembra ob 20: »Aida«. Red C.
Sreda, 7. decembra: Zaprto.
Četrtek, 8. decembra ob 15: »Boccaccio«. Znižane cene. Ob 20: »Dva ducata rdečih rož«. Zadnjič. Znižane cene.

Dijaki bodo proslavili 8. december

Maribor, 5. decembra.

Mariborsko katoliško dijaštvo bo tudi letos slovesno obhajalo praznik Brezmadežne 8. decembra. Na predvečer 7. decembra bo ob 18. uri v cerkvi sv. Alojzija večerna pobožnost s cerkvenim govorom, adoracijo ter prilika za sveto spoved. Na praznik zjutraj ob pol 7 bo v isti cerkvi sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Dopoldne ob 10 bo v dvorani na Aleksandrovi 6 tradicionalno marijansko zborovanje. Zvečer ob osmih bo v isti dvorani akademija s pevskimi točkami, deklamacijami in »Igro apostolov«. Akademija se konča ob 10. Vstopnina: sedeži po 10, 8 in 5 din, stojišča 2 din. Dijaki kongreganisti vabijo tudi druge, predvsem pa akademsko starešinstvo, da se pridruži njihovi vsakoletni proslavi Marijinega praznika.

Ljudje, ki prodajajo svojo kri

Se 30 let ni star, pa je dal že več kot 30 krat svojo kri bolnikom

Ljubljana, 5. decembra.

Z najraznovrstnejšimi poklici se morajo ukvarjati danes ljudje, da si zaslužijo vsega ali vsaj nekaj najpotrebejšega za življenje. Žalostno je pač dejstvo, da tisti, ki si svoj kruh služijo najlažje, ne da bi pri svojem poslu postavljali lastno življenje v nevarnost, »zaslužijo« najbolje. In da bi se ti ljudje — kdo bi jim bil nevoščljiv, da jim je sreča nekaj bolj naklonjena kot drugim nekako opravičili — pred ostalo javnostjo, posebno pa pred tistimi, ki jim je »sreče dar bila klofuta«, pravijo, da je pač njihova služba silno odgovorna in da že zato zaslužijo boljšo plačo. Prav. Toda ne gre toliko danes za to, kdo ima boljšo službo in kdo slabšo, pač pa v prvi vrsti, kdo jo sploh ima. Ta, kogar njegova življenjska pot ni pripeljala ravno na »mirno in tiho ravan«, ta si skuša pomagati sam, kakor si pač zna, to se pravi, kakor si v tem pehanju za kruh more.

Od vseh poklicev je gotovo najmanj znan, če je znan, gotovo najmanj priljubljen tisti, ko človek postane trgovec s svojo lastno krvjo, jo prodaja drugim, onim, ki vise med življenjem in smrtjo in je zanje še edina rešitev tuja kri, ker je svoje že preveč izgubil. In ti ljudje dajejo na smrt bolnim in onemoglim svojo kri ne toliko, vsaj ne po navadi, samo za to, da bi svojemu sočloveku rešili življenje, pač pa v prvi vrsti, da bi za svojo kri dobili denar, ki si ga drugod ne morejo zaslužiti. Kdo bi jim očital »nesocialnost«, ko se je na njih samih tako kruto maščevala in jih naredila najbolj vredne usmiljenja. Zdravniška veda je iznašla zdravilo za one, ki so izgubili preveč krvi in so tako rekoč že do smrti onemogli, samo še v tuji krvi. Nihče pa ne daje rad svoje krvi in tako imajo žalostno prednost spet tisti, ki jo zaradi svojega obubožanja morajo dati, če hočejo sebi podaljati življenje še vsaj za nekaj let. Svoje trdno zdravje žrtvujejo zaradi tega, da bi jim ne bilo treba od lakote umreti.

Eden tistih, ki dajejo kri

V našem uredništvu se je oglasil človek, za oko precej postaren, od usode strt, v njegovi legimaciji pa je bilo zapisano, da je bil rojen šele leta 1909. Torej mlad fant, ki mu življenje ni naložilo niti treh križev. Toda ti ti trije križi so morali biti zanj težki, da so se pod njimi že dozdaj skoraj do kraja utrudila ramena tega mladega »starca«. Govorica ga je izdajala, da je prišel nekje iz zgornjega konca Štajerskega. Da, v njegovi legitimaciji stoji zapisano: Lovrec Jakob, rojen v Juršincih 1909. Spet človek iz Slovenskih goric. In začel je pripovedovati svojo življenjsko zgodbo, obširno zgodbo, ki bi je bilo dovolj za dva...

Moji starši so sprva živeli v Avstriji. Niso bili premožni, pa se je za silo vendar še dalo živeti, s trudom sicer in pridnimi rokami. Razmere pa so se počasi toliko poslabšale in davki so postali tako neznosni, da se je vlegel na borni dom kmalu dolg, ki se ga ni bilo mogoče več rešiti. Nazadnje so morali prodati svoje malo posestvo, če ga smem tako imenovati, in se z denarjem, kolikor ga je ostalo, preseliti v Slovenske gorice, v Turnišče. Nekaj časa sem bil zaposlen kot majar na velikih posestvih, ker pa nas kmalu niso več potrebovali toliko in nas tudi niso plačali bog ve kako dobro, sem si moral poiskati zaslužka kje drugod. In na tem svojem potu s trebuhom za kruhom sem prišel l. 1935 tudi v Ljubljano. Takrat sem imel še drugo nadlogo: vnetje kosti na levi nogi. Ker sem bil precej krepak, sem se tudi prav kmalu pozdravil in sem lahko zapustil ljubljansko bolnišnico. Tu pa sem prvič v svojem življenju imel priliko videti ljudi, katerih poklic je bil zame nekaj čisto novega. To so bili ljudje, ki so prodajali za denar svojo kri v bolnišnici, da bi z njo zdravniki reševali življenje drugim bolnikom. No, to so bili moji predniki v ljubljanski bolnišnici, kajti čim sem jih videl prvič in zvedel za njihov poklic, me je prijelo, da bi šel za njimi... Ker sem bil takrat v veliki stiski, sem se odločil, da bom odslej tudi sam poskusil s to »prodajo krvi«. Javil sem se v bolnišnici in povedal, kaj bi rad. Zdravniki so me pregledali in ugotovili, da bom posebno dober »liferant« krvi, ki jo v bolnišnici toliko potrebujejo, za tansfuzijo, so rekli. Takrat sem tudi prvič zvedel, da res nimajo vsi ljudje enake krvi, če ne, gotovo ne bi tisti zdravnik dejal, da je moja kri izredno dobra. — Kmalu sem zvedel celo to »tajnost«, da so me vpisali v skupino 0,4, in da je teh skupin in podskupin cela vrsta. Veste, gospod, bolniku ne smejo dati zdravniki kar od poljubnega krvodajalca. Vsak mora dobiti takšno, katera njemu ustreza. Slaba tuja kri onemu, ki ima sam sicer močno, a jo ima premalo, nič ne pomaga, pač pa je celo smrtno nevarna zanj. Zato je treba biti pri takšni stvari posebno previden. Zdravniki že vedo, več kot mi. Močno kri lahko dajo vsakemu, in pravijo, da je tudi moja takšna.«

Mladi starec iz Slovenskih goric se je čudovito razvnel. Videti je bilo na njem, da se je vse te učenosti »z veliko žlico« najedel.

Prvič na operacijski mizi

»No, leta 1935 sem prvič dal svojo kri. Sicer sem šel prvič na operacijsko mizo kar z nekakim strahom, vendar sem mislil: Če drugi to prenesejo in jim nič ni, tudi meni ne bo. Mislil pa sem še mnogo bolj na lepa stotaka in še nekaj več, kar mi bodo dali, ko operacijo prestanem. Takrat so mi vzeli približno tričetrt litra krvi, pa sem to izgubo brž prebolel in čez šest tednov sem bil že spet na operacijski mizi. In tako je šlo do danes. Vendar pa ne mislite, da zdaj prav tako hitro in lahko prebolim svojo »operacijo«, kot sem jo prvič. Preveč jih je že bilo. Mislim, da že trideset, če ne več. In če pomislite, da so mi povprečno vselej vzeli približno pol litra krvi, si lahko mislite, koliko mi jo je že izteklo. Vse to pa v borih treh letih. Dosti sem jo imel, ne? No, pa saj se kri vedno znova «dela». Če se ne bi, bi se moral že davno «posušiti», saj vendar veste, da je človek nima toliko, kolikor bi jo rad.«

Koliko zasluži s krvjo

Postal je že kar malo šaljiv, pa se je spet zresnil, ko sem ga vprašal, kako kaj zasluži s svojo krvjo. Takole je nadaljeval:

»E, z zaslužkom pa je bolj tako, veste. Če je dosti «prometa» in če bi človek imel neomejeno množino krvi, bi že še šlo. Tako je pa bolj slabo, kakor je pač tudi pri drugih «gšeftih». Človek mora «znat», pa to še tudi ne pomaga dosti. Imeti mora tudi srečo, ker je precej konkurence. Nas je prav za prav precej, saj sam ne vem, koliko. Le to vem, da nas je v moji skupini (skupina najmočnejše krvi) najmanj. Zato še precejkrat pridemo na vrsto. Na vse zadnje je pa še dvomljivo, kaj je boljše, ali da pridemo večkrat na vrsto, ali pa bolj redkokdaj. Če damo več krvi, bomo prej opešali, če je pa ne damo, pa nič ne zaslužimo in moramo še bolj stradati. Je vprašanje, za kaj bi se odločil, ali za smrt od lakote, ali pa za mirno smrt, ko ti počasi odteče kri... Kmalu da bi se odločil za drugo.

Da, konkurenca, sem rekel, ta je huda. Nekateri med nami so celo «boljši» ljudje, ki so sicer v službah, če nimajo celo še svoje hiše s telefonom. Kdor pa ima telefon, veste, da je «hitrejši». Tak seveda lahko kar od doma vsak dan vpraša v bolnišnico, če potrebujejo kaj krvi. Mi pa se medtem morda ukvarjamo kje s sekanjem drv, raznašanjem raznih pošiljk sadja in druge robe, ker samo «od svoje krvi» ne moremo živeti. In tako tudi mene dostikrat kdo prehiti. Pa da bi človek vsaj prišel kdaj do tega, da bi dobil svoje krvne odjemalce, n. pr. v Šlajmarjevem domu, Leonišču ali pa na Golniku. Tam seveda plačajo bolje kot v splošni bolnišnici. Pri nas plačajo vsakokrat po 250 din, v Šlajmarjevem domu in Leonišču pa dobe po 350 do 400 din. V Šlajmarjevem domu sem bil samo enkrat, v Leonišču pa še nikdar in prav tako tudi še ne na Golniku. Največkrat pa imamo še potem, ko je denar že zaslužen, težave, preden ga dobimo. Pri bolniški blagajni neradi izplačujejo sproti vsako «transfuzijo». Pravijo, naj vendar počakamo, da se bo malo več nabralo. Toda, mi moramo vendar tudi živeti. Treba je tudi plačati stanovanje in se vsaj za silo obleči. Tisti, ki imajo dovolj, neradi kaj »šenkajo«, ker ne razumejo, kaj se pravi živeti.«

Postal je že kar otožen, da se mora človeku usmiliti v srce. In ko sem ga vprašal, če dobijo takšni krvodajalci kakšno podporo oziroma če so jo sploh kdaj že dobili, je prav tako grenko odgovoril:

Kdo se ga je dozdaj le spomnil

»Če bi dobivali kakšno podporo, bi tudi še šlo. Saj se nas ne spomnijo niti tisti, ki zanje dajemo kri. Le enkrat se mi je pripetilo, da se me je nekdo, ki sem mu, če smem tako reči, rešil življenje s tem, da sem mu dal kri, spomnil. Takrat pa sem bil še bolj žalosten, kakor če ne bi bil dobil ničesar. Dal mi je 25 dinarjev. Dosti je bilo za tega ubogega delavca iz Št. Vida. Da, še ta je bil delavec, človek, ki ve, kaj je trdo življenje! Pa še dvakrat se mi je zgodilo v teh treh letih, da sem nekaj dobil. Bilo je to lani v Marijaniščú, ko nas je poklical k sebi minister dr. **Korošec** in se zanimal, kako živimo. Takrat nam je dal vsakemu po 100 dinarjev. Ni nas bilo tako malo in vsi smo se zelo razveselili teh «metuljev» za božič. Nekoč prej pa smo počakali ministra Cvetkoviča, ko se je mudil v Ljubljani na ogledu tukajšnje bolnišnice. Govorili smo z njim oziroma on z nami, in nam je po tem razgovoru preko banovine dal nakazati po 200 dinarjev, ki smo jih takrat dobili. Sedem nas je pa le bilo, ki smo dobili to podporo.«

Kako je z zdravniki in postrežbo

»Kako ste pa kaj zadovoljni z zdravniki, ki vam jemljejo kri, in s postrežbo v bolnišnici,« sem ga še vprašal. Ni mu zmanjkalo in vedno je vedel še kaj novega povedati.

»Zdravniki so v splošni bolnišnici prav za prav sami veliki reveži. Nikdar nimajo miru, potem jih pa še mi vedno nadlegujemo. — Saj sami veste, kakšne so razmere v tej bolnišnici, kaj bi vam dosti pravil. Zdravniki narede več, kot morejo. Pa kljub temu ne zgube dobre volje in z nami in bolniki dele vse «sladkosti» tega sveta. Posebno radi imamo mladega zdravnika dr. Hafnerja. Ta se res razume na to, kako je treba jemati komu kri, da preveč ne trpi. Človek ima vtis, da njega tudi boli, kadar vzame nož v roko, prav tako kot tistega izmed nas, ki ga položne na operacijsko mizo. Človek je kar malo bolj miren, če ga dobi on v roke. No, pa ne mislite, da so ostali zdravniki «za nič». Ne, Bog varuj, da bi to rekel. Le to je, da ima eden bolj srečno roko kot drugi.

In kako nam postrežejo v bolnišnici, vprašate? Ne morem se pritožiti. Hrano nam dajo prav takšno kot bolnikom. Ni slaba, saj veste, da za bolnike boljše kuhajo. Sicer pa je o takšnih stvareh sploh težko govoriti, saj tudi če bi nam dali slabo hrano, ne bi mislili, da je slaba, ker lačen človek vse poje, samo da se mu želodec več ne oglaša.«

„Naj se me usmilijo vsaj tisti, ki sem jih rešil..."

»Zdaj, kakor vidite, sem že kar malo opešal. Kaj pa mislite, koliko krvi sem že prodal. Pa če bi jo dal še več, tudi ne bi obogatel. Rad bi zdaj le še to, da bi dobil kje kakšno delo, da bi lahko živel od rok, in ne več od krvi. Sprejel bi vsako službo, saj znam delati vse, le da bi jo dobil. Šel bi za slugo ali kaj podobnega, dokler se malo ne opomorem. No, pa saj bi to izgubo krvi hitro »notri prinesel«. Morda se bo pa zdaj, ko me boste dali v časopis, le kdo usmilil, morda kdo od tistih, ki sem jim s svojo krvjo pomagal, čeprav sem delal to za denar. Mislim, da je bila toliko le vredna moja kri, da bi mi kdo pomagal do zaposlitve in da ni bila vredna samo tistih nekaj sto dinarjev.«

Pri teh besedah je postal skoraj že bojevit, kot človek, ki v silobranu dvigne svojo roko na sočloveka. Da, silobran. Še bi rad živel, pošteno živel od dela svojih rok, pa sedanji svet, trd in brez srca, povrhu pa še nehvaležen, mirno gleda, kako živ umira. Mislimo, da bi bilo prav, če bi se ga usmilil še kdo drugi, kot samo tisti delavec iz Št. Vida, ki je sam potreben in vreden podpore.

»Za človeško dostojanstvo, delo in kruh« — pod tem geslom prirejajo socialisti volivne sestanke, na katerih govori njihov glavni kandidat dr. Kramer. Če so socialistični voditelji pozabili, da je liberalna Orjuna leta 1924 streljala delavce po Trbovljah, umorila talca Fakina, mučila delavca Juvana, niso tega pozabili slovenski delavci. Ti bodo 11. decembra dali socialističnim generalom in njihovemu najvišjemu pokrovitelju dr. Kramerju — brco.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 6. decembra: 11 Šolska ura: Miklavžev dan. Igra in recitacije (Brezp. učit. abiturienti) — 12 Miklavžev koš (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Šramel «Škrjanček« — 14 Napovedi — 18 Malomanjše, najmanjše (koncert Radijskega orkestra) — 18.40 Psihološki problem malega naroda (univ. prof. g. dr. F. Veber) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Vesela kronika — 20 Koncert na harmoniki (g. Stante Milan) — 20.45 Potovanje po Daljnem Vzhodu (koncert Radijskega orkestra) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije «Emona«.

Drugi programi

Sreda, 7. decembra: 12 Reproduciran koncert na wurliških orglah — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Pisana šara (plošče) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: a) Opazuj in poskušaj (g. prof. M. Adlešič); b) December v naravi (g. Miroslav Zor) — 18.30 Weber: Čarostrelec, uvertura (plošče) — 18.40 Ugotovitve II. balkanskega kongresa za zaščito otrok (g. Vojko Jagodič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 19 Tamburaški septet) — 20.45 Debussy: Nokturni, simf. suita (plošče) — 21.10 Klavirski koncert skladb J. S. Bacha (g. prof. M. Lipovšek) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Instrum. dueti: klavir in harmonij.

Ena članic angleškega »Kluba ljubiteljev mišk« se zabava s svojimi miljenkami.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

1 42

Ko je voda spet narastla, se je priplazila množica velikih in malih kuščarjev iz koreninja, izpod katerega je voda odplakovala čezdalje večje množine peska. Pet ali šest kuščarjev se je začelo pod drevjem zaletavati in naskakovati drug drugega. Krusi so izgubili vse svoje sulice. Njihov čoln je bil razbit. Opica je zijala okrog sebe in se praskala po svojih oranžno rumenih bedrih. Juan je z visoke veje gledal navzdol z obrazom, ki je bil ves rudeč in zabuhel. Nihče se ni smejal.

»Kaj sedaj, gospod?« je rekel Juan z nabreklimi ustnicami.

»Zajtrk« je rekel Antonio in se silil režati.

»Seveda, gospod, za krokodile!« je rekel Juan. Slonel je na drevesu kot kaka alegorija vtelešenega dvoma. Krusi pa so viseli na svojih vejah kot netopirji z vislic ter molčali.

Popolnoma jasno je bilo, da se tukaj ne da nič storiti. In to so storili. Sedeli so. Antoniu je gorelo vse telo, čutil je utrujenost in mrzlico. Splezal je do pripravnejše rogovile in se poskušal zamisliti. Pa je ostal kar top. Veter je pregnal vse strupene mušice. Toda Antonio je bil skozi in skozi zastrupljen. Njegovi očesi sta zatekli. Na mah so začeli vsi kričati. Na dolnji strani reke so zaslišali strel.

Pa če jih čoln spet zgreši? To se utegne zgoditi. Antonio ni mogel že ničesar več videti. Le neki soj na svojih zabuhlih licih.

Divje tresenje gonga na čolnu je zvenelo kot znak pomilostitve. Nato so zadoneli klici, ki jim je odgovoril strel iz več pušk. Krokodili so besni zapustili svoje domove. Toda vse je bilo daleč stran. Bil je prebolan, da bi se brigal za to. Njegovi roki in nogi sta zatekli. Gorel je od nog do glave. Slednjič je še čutil, kako so ga visečega potegnili z drevesa. Nekdo je zlil čezenj nekaj prijetno hladnega in blažilnega. Pogoltnil je požirek dobrega nizozemskega žganja.

»Sedaj se pa lahko vležemo in zaspimo. Nobenega bliska v temnem gozdu več in nobenega moskita. Lahko bi se vlegli in zaspali. Lahko bi se...«

Tri ure kasneje so bili spet v Bagalangu. Antonia so prenesli na grič. Neleta ga je prenesla v posteljo in jokala ob njem, toda on je ni mogel videti.

»Pusti me spati, pravim, pusti me spati!« Zamahnil je vstran, kakor da bi ga popadla omotica.

Po dveh dneh so otekline nenadoma pojenjale, da je mogel celo nekoliko vstati. Toda bil je zelo slaboten. Imel je velika bela obroča pod očmi. Obraz je bil kakor bronasta maska. Nobenega nasveta se ni držal. Ferdinando ga je stalno silil, naj jemlje dvojno dozo kinina, da bi pregnal mrzlico. Toda te trpke jedi je bil že tako sit, da je mesto nje začel neprestano kaditi cigare in požirati velike množine ruma s sladkorjem in vročo vodo. Za južino je spil tudi nekaj močnega vina, da ga je omotil. Tako je vsaj lahko spal. Sicer bi bil moral vso noč s cigaro v ustih tavati po stanovanju.

Neleta je od njegove zadnje odsotnosti koprnela po njem in zato se od njega ni ločila.

Dež je zunaj neprestano lil. Iz gozdov se je dvigala spet megla. Sem pa tja je včasih sonce za nekaj minut pokukalo skozi oblake ter premenilo mali vrt in sobo kar v turško parno kopel. Antoniove obleke so bile vlažne.

Ko se je nebo nepričakovano za ves teden zjasnilo, so se Antoniu začele povračati moči. Šel je doli k pristanišču in pazil, kako so nakladali ostanek sužnjev na ladjo »El Argonautico«, ki je pripluta iz Havanne. Slednjič so izpraznili vse barake. Pri srcu mu je bilo kar lahko. Sedaj za več mesecev ni mogel pričakovati nobenih sužnjev več. V tem letnem času, v katerem je bila nepretrgana deževna doba, niso prihajale nobene karavane. Pač pa je imel cel kup pošte, ki jo je bilo treba prebrati: vesti iz Livorna.

Mister Bonnyfeather leži na smrtni postelji — pismo je bilo že pet mesecev staro. Bržkone je bilo s starim možem že konec med tem. Antonio se je začudil, bil je presenečen, da novica v njem prav za prav ni vzbudila niti najmanjšega čustva. Ves čutni svet je v njem kar nekako ugasnil. Dal si je prinesti vino ter ga spil v Ferdinandovi pisarni. Tega še nikoli ni storil. Dve steklenici vina iz Malage sta ga pripravili do nekakšne žalosti. Ferdinando ga je mučil kar naprej s pripovedovanjem, kako je stvari, ki so bile poslane bratu Francoisu, vknjižil. Antonio je klel na račun brata Francoisa in Ferdinanda ter odpiral ostala pisma.

»... Gospod Bonnyfeather me je pooblastil, naj pišem kapitanu Bitternu v Gibraltarju, naj vas poišče na Gallegovini in vas prepelje v Livorno. Silno rad bi vas videl, preden bi bilo prekasno. Ladjo »Einhorn« pričakujejo vsak trenutek v Gibraltarju. Pišite kapitanu Bitternu ter mu navedite točno širino in dolžino Ria Ponga. Ta namreč ne pozna žitne obale. »Einhorn« je v zadnjem času izvršila več zaplemb. Vojna s Španijo je zelo dobičkanosna za angleške pomorske roparje. Kako vam ugaja kaj življenje pri naših bratih v pragozdu? Mac Nab in Fides sta zdrava...«

Toussaint je to pisal. Ostali del pisma se je bavil z evropsko politiko.

Kako neki, da mu ugaja življenje pri bratih v pragozdu? Moj Bog! Pljunil je na tla. Bil je pretruden, da bi pisal kapitanu Bitternu. Naj najde Rio Pongo kakor ve in zna. Saj je vendar narisan na vsaki karti.

Nato je preletel še nekaj pisem iz Havanne. Cibo je hotel »Ariostatico« poslati spet čez dva meseca. »Njegova Ekscelenca polaga veliko važnost na to, da se prebije skozi mrežo angleških roparjev toliko ladij, kolikor se le da.«

Hm! Pomisliti je treba, da je »Einhorn« že napadla nekaj ladij njegove Ekscelence in jih kot zaplenjene prodala. Mraz ga je spreletel pri tej misli. Kaj bi se s kapitanom Bitternom vrnil domov, če bi se sedaj nenadoma pojavil? Niti sam ni vedel tega. Zelo verjetno, da ne. Ni bil več zmožen odločiti se za kak sklep. Zdelo se mu je tako, kakor da bi bil kaka riba na vročem pesku.

Vrgel je pisma v miznico in odšel spet navzgor. Morda bi kaj pomagalo, če bi svoje srce razkril bratu Francoisu. Stopil je skozi vratca. Brat Francois je sedel tam silno pobit. Pred nekaj dnevi je bil pokopal starega Sususa. Antonio je moral vso zgodbo o pajku poslušati. Čutil je pri sebi svojevrstno grozo. Brat Francois ni mogel za onega človeka ničesar storiti. Po kratkem času je namreč kar enostavno nehal dihati. Od tega doživljaja naprej je ležal strah nad malo naselbino kot mora. Svečenik se je čutil proti takemu praznoverju brez moči. Antonio ga je našel prvikrat takega, da si ni mogel in ni znal nič več pomagati. Zaradi tega mu ni nič pripovedoval o svojih skrbeh. ‚Tudi moja duša je ukradena', je napol porogljivo dejal sam pri sebi. Obrnil se je spet navzgor proti gričku.

Na soncu mu je vino stopilo v glavo. Začelo se mu je vrteti v glavi, a pred očmi je videl maroge. Šel je v posteljo in zaspal. Ko se je zbudil, se je tresel od mraza. Ponoči se je dež spet vlil z vso silo. Tri dni kasneje je bil na smrt bolan. Mraz, mrzlica in dež so se začeli znova. Malarija je povzročala pri njem vročino in mraz.

* * *

Ta deževna doba na Gallegovini mu je ostala za vse življenje v spominu kot strahoten vtis. Postajal je vedno bolj bolan. Okrog sebe je videl vse motno. Toda v njem je bilo še vse bolj motno. Zaželel si je smrti.

Vsak tretji dan pa se je nekaj nevidnega plazilo v temi proti njemu navzgor ter ga stresalo, kakor kako podgano. Njegovi zobje so šklepetali in ropotali. Nato ga je zajela vročina, da se je potil. Tekoče stvari so mu za čas prinesle veliko olajšanje. Pil je kar naprej neumorno, zmerom več in več. Tudi ponoči je zelo veliko pil. Kmalu je bil popolnoma brez zavesti. Neleta ga je mučila, ko ga je poskušala obdržati v postelji. Boril se je z njo ter jo podil od sebe. Tudi Ferdinanda ni mogel niti za trenutek pustiti pri sebi.

Upravitelj je vso to stvar pojmoval precej modroslovsko. Bil je zadovoljen, kajti rad bi bil izpolnih svoje želje in načrte ter postal edini gospodar Gallegovine. Jožef je uvedel v obrat dolgo vrsto majhnih novotarij, ki bi jih Faraon nikoli ne trpel.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din. za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Jože Košiček.